

VALSALOBRE, Pep / SANSANO, Biel (ed.) (2006): *Francesc Fontanella: una obra, una vida, un temps*. Bellcaire d'Empordà: Edicions Vitella, 353 p. (Philologica: Sèrie Estudis, 1).

Al costat de Francesc Vicent Garcia, però ben lluny de la seva popularitat, la persona i l'obra de Francesc Fontanella fan evident que, més enllà del rector, hi ha vida en el Barroc català. Malgrat l'extensió i la qualitat de la seva obra, bàsicament poètica i dramàtica, i amb honroses però comptadíssimes

excepcions, el cert és que l'obra d'aquest autor ha patit l'oblit i el menyspreu que tradicionalment s'han dedicat i es dediquen a la literatura d'aquesta època.

La gènesi d'aquest volum lloablement reivindicatiu —«Una manera de cridar l'atenció sobre un segle que fins fa dues dècades gairebé no havia estat estudiat. O bé havia estat observat a través de la cresta del menysteniment secular i la incomprensió de la literatura de l'època barroca»— començà l'any 2003, quan l'Associació Internacional de Llengua i Literatura Catalanes (AILLC) celebrà el seu tretzè col·loqui a la Universitat de Girona, havent decidit que la cultura literària de l'època moderna fos un dels temes del col·loqui. De les converses i els debats entre els diferents especialistes que s'hi aplegaren sorgí la idea de confegir aquest recull miscel·lani a l'entorn de la vida, l'obra i el temps del poeta i dramaturg barceloní.

El volum és el número 1 de la Sèrie Estudis de la col·lecció «Philologica», dirigida per Albert Rossich, de l'editorial Vite·lla, la jove editora de Bellcaire d'Empordà que en poc temps s'ha convertit en una editorial de referència pel que fa a les obres i els estudis relatius a l'època moderna. Els editors del volum, Pep Valsalobre i Biel Sansano, han reunit treballs de catorze estudiosos procedents de nou institucions diferents, però amb una nodrida representació de la Universitat de Girona, com era lògic d'esperar. El llibre està dividit en dos blocs: el primer aplega els treballs que estudien el context històric, polític i cultural i, el segon, els que tracten directament de l'obra literària de Francesc Fontanella. En els estudis de la primera part, Antoni Simon analitza la política de la monarquia espanyola en afrontar les rebel·lions portuguesa i catalana i, doncs, la guerra que marcà la vida de Francesc Fontanella i dels catalans del seu temps; Henry Ettinghausen, excel·lent coneixedor de la premsa contemporània dels fets, aporta dades de les relacions, informatives i alhora propagandístiques, de dos moments clau de la guerra: la batalla de Montjuïc i el setge de Barcelona; Òscar Jané hi estudia un aspecte encara molt poc treballat, l'assimilació de l'exili del Sud en un territori que deixa de ser el nord de Catalunya en ser annexat a la Corona francesa; el mateix es pot dir del treball d'Eulàlia Miralles, que en certa manera es complementa amb l'anterior i que s'ocupa de la llengua usada en les impressions fetes a Perpinyà durant la segona meitat del segle XVII. Ja en el segon bloc —el més extens—, Francesc Feliu reflexiona sobre una qüestió sempre esmentada però poc treballada fins ara, el problema dels castellanismes en la llengua literària de Francesc Fontanella; Albert Rossich estudia la transmissió textual, manuscrita i impresa, de la seva obra literària i completa la informació donada per Maria-Mercè Miró; M. Àngels Herrero Herrero fa un repàs a la influència de Garcilaso de la Vega en la poesia amorosa fontanelliana; Montserrat Bonaventura i Ivars tracta de les sèries emblemàtiques barroques i, especialment, de les contingudes en el corpus poètic de Fontanella; un veterà dels estudis sobre el Barroc com Giuseppe Grilli aprofundeix en la figura de Pau Claris vista pel nostre autor i en el fet que no hagi estat objecte de l'atenció que era de preveure; Joan Alegret, amb la seva remarcable erudició habitual edita i analitza el sonet «Tronc infeliç...», rebutja que sigui dedicat a Pau Claris i mostra que ha de ser dedicat al rei de França Lluís el Just, proclamat comte de Barcelona per la Generalitat de Catalunya; Jaume Pòrtulas, a partir del mite d'Astrea, aporta noves i interessants visions de diferents aspectes de la *Tragicomèdia Pastoral d'Amor, Firmesa i Porfia*; igual que també en fa Pep Valsalobre, i també sobre el teatre de Fontanella, però en aquest cas referides a *Lo Desengany*; Maria-Mercè Miró, la principal editora de l'obra fontanelliana, edita el darrer text que romanía inèdit, la farsa barroca *L'ambaixada del príncep Licomandro a l'emperador de Bugia*; clou el volum el dramaturg Albert Mestres amb una proposta de posada en escena de la *Tragèdia Pastoral d'Amor, Firmesa i Porfia*, que és de desitjar que arribi finalment als escenaris —com hi va arribar anys enrere, i exitosament, com ja havia intuït Xavier Fàbregas encara en temps de la Dictadura franquista, el muntatge de *Lo desengany*.

Tal com assenyalen els editors del volum: «Segurament fins ara, cap altre escriptor en llengua catalana dels segles XVI, XVII i XVIII —llevat, potser, de Joan Ramis— no ha comptat amb un pomell d'estudis semblant i amb un balanç d'aportacions tan notable». Efectivament, aquest recull d'estudis enriqueix notablement el coneixement que teníem d'aquest autor i d'aquest període i mostra l'encert d'esperonar la recerca sobre aquests temes. Per això cal felicitar els curadors del volum i la Secció Fran-

cesc Eiximenis de l'Institut de Llengua i Cultura Catalanes (ILCC) de la Universitat de Girona, que n'ha promogut la publicació.

August BOVER I FONT
Universitat de Barcelona